

PCA
INŠTITÚT
ISTER

Person-Centered Approach Institute

PCA Inštitút ISTER Bratislava, Inštitút PCA Praha

Zborník abstraktov

VIII. ČESKO-SLOVENSKEHO SYMPÓZIA
V PRÍSTUPE ZAMERANOM NA ČLOVEKA
S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Hana Smitková (Ed.)
2019

Hana Smitková (Ed.):

ZBORNÍK Z VIII. ČESKO-SLOVENSKÉHO SYMPÓZIA V PRÍSTUPE ZAMERANOM NA ČLOVEKA S
MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU, 2019

BRATISLAVA, 31. 5 - 1.6. 2019

PCA Inštitút ISTER 2019, 15 strán .

VYDANÉ: © PCA Inštitút ISTER 2019

VYDANIE PRVÉ

ISBN: 978-80-973402-0-9

EAN: 9788097340209

JAZYKOVÁ ÚPRAVA:

TEXT NEPREŠIEL REDAKČNOU ÚPRAVOU.

ZA ODBORNÚ A JAZYKOVÚ STRÁNKU PRÍSPEVKU ZODPOVEDÁ AUTOR/AUTORKA

Hana Celušáková, Mária Kopčíková,

Vývinové míľniky v reprodukčnom živote ženy a ich vplyv na psychoterapeutickú a poradenskú prácu.

Pracovisko: Nezisková organizácia Centrum pre rodinu Kvapka

E-mail: celusakova@dietaaja.sk, kopcikova@dietaaja.sk

Na workshope sa budeme venovať priebehu tehotenstva, pôrodu a obdobia šestonedelia ako dôležitého faktoru formovania počiatočnej rodičovskej skúsenosti a sebavedomia. Pôrod, aj keď jeho priebeh zásadne vstupuje do rozvoja/zneistenia rodičovských kompetencií, ale aj sebaponímania ženy, je často prehliadaným miestom v psychoterapeutickej a poradenskej práci so ženami, dvojicou matka – dieťa, rodinou.

Aké faktory vstupujú do formovania vzťahu matka-dieťa počas tehotenstva, pôrodu a bezprostredne po pôrode? Prečo je dôležité venovať dostatok pozornosti priebehu otehotnenia, tehotenstva, pôrodu, šestonedelia a ne/úspešnosti dojčenia v práci s dieťaťom a matkou? Aké nároky sú na matku v tomto období kladené? Do akej miery tieto očakávania vstupujú do jej rodičovských kompetencií, sebavedomia, prípadne pocitu zlyhania? Do akej miery osobné skúsenosti a nespracované zážitky terapeuta/terapeutky, poradcu/poradkyne vstupujú do schopnosti sprevádzať klientku v psychoterapeutickom procese? Chceli by sme sa tiež venovať dôsledkom pôrodnej skúsenosti na rozvoj akútnej reakcie na stres, PTSP po pôrode, popôrodnej depresie a ako sa táto skúsenosť odráža na vytváraní vzťahovej väzby medzi matkou a dieťaťom.

Kľúčové slová: pôrod, PTSP, parenting

Developmental milestones in female reproductive life and their impact on psychotherapeutic and counseling work.

At the workshop we will focus on the pregnancy, childbirth and the puerperium period as an important factor in the formation of initial parental experience and self-confidence. The birth, even though his course is fundamentally involved in the development / contamination of parental competencies, but also in the self-immolation of a woman, is often an overlooked place in psychotherapeutic and counseling work with women, mother-child, family.

What factors forms the mother-child relationship during pregnancy, childbirth and immediately after childbirth? Why is important to pay attention to the pregnancy experience, childbirth, puerperium and un/successfull breastfeeding during psychoterapy with the child and mother? What are the demands on the mother during this period? Which of these expectations violate her parental competence, self-confidence, or experience of failure? How the personal experiences and untreated trauma of the therapist / counselor violate the ability to accompan the client in the psychotherapeutic process? When childbirth can act as a significant stressor and trigger for acute stress response, post-traumatic stress disorder (PTSD) postpartum depression?

Key words: childbirth, parenting, mother, PTSP, psychoterapy

Miroslav Čápek

PCA v krízovom manažmente

Pracovisko: Operačné stredisko ZZS SR

E-mail: miro.capek@gmail.com

Snažím sa poukázať na špecifiká použitia PCA vo vojenskom prostredí so zameraním na pôsobenie v krízovom manažmente. Ako byť efektívny, mať istotu že poznám všetko o osobnosti vojaka, jeho slabostiach a ako opatrne používať svoje PCA zručnosti pred nasadením. Na druhej strane, poznať svoj self-koncept a presvedčenie ako terapeut, je kľúčové v práci s klientom a môže pracovať v môj prospech. A toto sú hlavné predpoklady vytvorenia úspešného vzťahu s klientom v takom prostredí akým je krízový manažment.

Kľúčové slová: krízový manažment, PCA, vojenské prostredie.

PCA in Crisis Management

I'm trying to point out the specifics of the PCA in a military environment with a focus on crisis management. How to be effective, how to make sure that I know everything about the soldier's personality, his weaknesses and carefully use your PCA skills before deployment. On the other hand, knowing your self-concept and beliefs as a therapist, it is key to working with a client and can work in my favor. And this is a major precondition for creating a successful relationship in an environment such as crisis management.

Key words: crisis management, PCA, military environment.

Vladimír Hambálek a Ivan Valkovič

Dialóg medzi modalitami; ako komunikovať v tíme, kde nie sme všetci PCA

Pracovisko: Coachingplus

E-mail: vladimir@coachingplus.org, valkovic@coachingplus.org

Zámerom workshopu je vytvoriť účastníkom priestor na reflexiu spoločných skúseností z praxe v prípadoch, kde ju nutný dialóg a spolupráca medzi viacerými pomáhajúcimi odborníkmi, pričom niektorí z nich majú odlišné teoretické pozadie ako PCA. Cieľom workshopu je predstaviť model, ktorý napomáha dialógu a kooperácii viacerých expertov s rôznymi paradigmami. Workshop poskytne možnosť uvažovať o otázkach dialógu a dialogizmu v kontexte klinických a poradenských pracovísk, prípadne organizácií, ktoré pracujú v rámci sociálno-právnej ochrany, či sociálnych služieb. Kľúčové slová: dialóg, odlišné paradigmy, sociálno-právna ochrana

Dialog across modalities; How to communicate in a team where we are not all PCA

The purpose of the workshop is creating the space for participants' reflection of common experiences from practice in cases, where the dialog and co-operation among various helping professionals is necessary, while some of them have discrepant theoretical backgrounds, not all PCA. The goal of the workshop is to introduce a model, which is helpful for maintaining of dialog and co-operation of several experts with different paradigms. Workshop provides an opportunity to consider on issues of dialog and dialogism in the context of clinical and counseling agencies, eventually organizations, which work in domain of social and legal protection of children or social services.

Key words: dialog, different paradigms, social and legal protection of children

Barbora Hrdličková

PCA, psychiatria a práca s rodinou

Pracovisko: Fokus Praha, súkromná prax

Mail: bhrdlickova@gmail.com

Polovica duševných porúch, ktoré v priebehu života prepuknú, sa začína prejavovať do 14. roku života, 80% do 17. rokov. Čím skôr porucha prepukne, tým viac ovplyvňuje život jednotlivca a súčasne aj život jeho blízkych. Jeden z najdôležitejších zdrojov podpory na ceste k recovery / úzdrave je spolupráca s rodinou. Kedy ju prizvať? Ako s ňou pracovať? Aký je rozdiel medzi prácou s rodinou a rodinnou terapiou?

V prednáške budem hovoriť o práci s párami alebo rodinami s adolescentnými a dospelými deťmi, kde niekto z členov rodiny prekonal alebo prekonáva psychickú krízu prípadne má už diagnostikovanú duševnú poruchu.

Kľúčové slová: PCA, práca s rodinou, rodinná terapia, psychiatrická diagnóza

PCA, Psychiatry and Family Work

A half of mental health problems experienced during whole life emerges before the age of 14 years, 80% before 17 years. The sooner the disorder starts, the more it affects the life of a person and his or her loved ones as well. The cooperation with the family is one of the most important sources of the support on the way to recovery. When do we involve the family? How to work with them? What is the difference between family work and family psychotherapy?

In this presentation I will talk about the work with couples and families with adolescent or adult children, where some family member had or have experienced psychic crisis or has been diagnosed with mental illness.

Key-words: PCA, family work, family therapy, psychiatric diagnosis

Barbora Hrdličková, Petr Hudlička workshop

Práca s rodinou alebo rodinná terapia?

Pracovisko: Fokus Praha

E-mail: hudlicka@fokus-praha.cz, hrdlickova@fokus-praha.cz

Na začiatku workshopu by sme radi predostreli spôsob práce, ktoré vychádza z princípov PCA a súčasne ich prepája princípmi Open Dialogue. V našom podaní je to práca s párami alebo rodinami s adolescentnými a dospelými deťmi, kde niekto z členov rodiny prekonal alebo prekonáva psychickú krízu prípadne má už diagnostikovanú duševnú poruchu.

Radi by sme diskutovali nad otázkami: Kedy začína rodinná terapia? Ako pracovať s rodinou, ktorá čelí psychickej kríze prvýkrát a ako s tou, kde sa to opakuje? Čo keď človek s diagnostikovanou duševnou poruchou nemá potrebu liečby?

Kľúčové slová: PCA, práca s rodinou, rodinná terapia, vyrovnanie sa s duševnou chorobou

Family Work or Family Therapy?

In the beginning of the workshop we would like to outline our way of work which arises from the Person Centered Approach and interlinks itself with the fundamentals of Open Dialogue. Our setting is the work with couples or families with adolescent or adult children with a family member who is suffering from or has overcome some mental problems, or has been eventually diagnosed with mental illness.

We would like to discuss the questions as: Where the family therapy begins? How to work with a family facing a mental crisis for the first time and how to work with one where the problems are repeating. What to do when a person diagnosed with mental illness feels no need for a treatment?

Key-words: PCA, family work, family therapy, coping with mental illness

Petra Jurkovičová

Traja velikáni v jednej poradenskej praxi

Pracovisko: Speciálněpedagogické centrum Prostějov

E-mail: pjurkovicova@gmail.com

Poradenská prax často prináša situácie, kedy sa profesionál rozhoduje, čo za kompetencie, prístup a spôsob uvažovania sa od neho očakáva. V našom workshope by sme radi priblížili jeden z prístupov, ktorý si postupne v spoločnej práci a vzájomnom ovplyvňovaní vytvárame. Prístup ku klientom, situáciám a spoločným rozhovorom, ktorý čerpá z troch pre nás významných velikánov - Carla Rogersa (PCA), Toma Andersena (Reflecting teams) a Harlene Anderson (Collaborative approach). Spojenie princípov kolaboratívneho prístupu a prístupu zameraného na človeka v poradenských situáciách, ktoré využívajú reflektujúce pozície ďalšieho kolegu / profesionála v rozhovoroch s rodičmi, učiteľmi, žiakmi/študentmi.

Kľúčové slová: reflektujúca pozícia, záujem, aktívne počúvanie, empatia, neexpertnosť

Three personalities in one counselling practice

Counselling practice often brings about situations when the professional has to decide what competences, approaches and ways of thinking are expected from them. In our workshop, we would like to take a closer look at one of the approaches we are gradually creating in our collaborative work and mutual interaction. The approach to clients, situations and mutual conversations is based on the three personalities significant for us, in particular Carl Rogers (PCA), Tom Andersen (Reflecting teams) and Harlene Anderson (Collaborative approach). In the counselling situations, we combine the principles of collaborative approach and the person-centred approach, utilising the reflecting positions of another colleague/professional, in conversations with parents, teachers, pupils/students. Keywords: reflecting position, interest, active listening, empathy, non-expert approach

Barbora Kuchárová a Peter Brnula Supervízia rámcovaná prístupom PCA

Pracovisko: OZ PRIMA; Fakulta humanitných štúdií Univerzita Karlova Praha/Spoločnosť SOCIO s. r. o. Bratislava

E-mail: barbora.kucharova@gmail.com, peter.brnula@fhs.cuni.cz

Príspevok dvoch autorov sa zaoberá teoretickým pozadím i osobnou empiriou nedirektívneho vedenia supervíznych stretnutí. Oslobodenie sa od štruktúry a osobných konceptov a ambícií supervízora, považujú autori za efektívnejší a cielenejší spôsob vedenia supervidantov.

Sprevádzanie v supervízií zamerané na osobný rozvoj supervidovaného, tak prináša hlbšie reflektovanie supervidovaných situácií a možnosť uvedomelejšej sebaexplorácie v pracovnom prostredí pomáhajúcich profesií, a to predovšetkým pri priamej práci s klientom, skupinou či komunitou.

Kľúčové slová: supervízia, PCA, vzťah, nedirektívny prístup

Supervision in PCA Approach

The contribution of two authors deals with the theoretical background as well as with the personal empiricism of non-directed supervising meetings. Exempting from the structure and personal concepts and ambitions of the supervisor, the authors consider themselves to be a more effective and more focused way of supervising the supervisors. Conducting supervised careers for the personal development of the supervised person brings a deeper reflection of supervised situations and the possibility of more self-experience in the work environment of helping professions, especially when working directly with a client, group or community.

Key words: Supervision. PCA. Connection. Non-directive approach

Barbora Kuchárová

Používanie PCA postupov v rámci organizácií a tímov.

Organizácia: OZ PRIMA

E-mail: barbora.kucharova@gmail.com

Prezentácia poskytuje pohľad na viac ako dvadsaťročný vývoj a skúsenosti s riadením organizácie založenej na PCA princípoch. PRIMA je mimovládna organizácia, ktorá vznikla v roku 1998, ako združenie profesionálov a dobrovoľníkov pracujúcich v oblasti drogových závislostí formou Harm Reduction (redukcie škôd spojených s užívaním drog) a v oblasti primárnej prevencie. Stratégia riadenia je postavená na človeka orientovanom prístupe Carla Rogersa, ktorý sa zhoduje s hodnotami Harm Reduction prístupu, ktorý ako nedirektívny a nemoralizujúci prístup zdieľa základný princíp PCA - stretnutia ľudí na úrovni človek-človek. Prezentácia poskytuje pohľad na zladenie objednávky, ktorú stanovujú "mocní" a cieľu, ktorý určujú realizátori. PCA prístup nevyhnutne transformuje organizáciu na ideu zameranú organizáciu, v ktorej sa transformuje zodpovednosť za na zodpovednosť voči klientovi/klientke. V riadení, vedení a výbere ľudí sa väčšmi kladie dôraz na rezilienciu a dospelosť, na komunikáciu, na spoluzodpovednosť a na vhodnosť postupov. Silným nástrojom zmeny organizácie na PCA organizáciu je i supervízia.

Kľúčové slová: idea organizácie, stratégia riadenia, vedenie tímu, výber pracovníkov, supervízia

Using person-centred practices within organisations and teams.

The presentation provides an overview of more than twenty years of development and experience with managing an organization based on PCA principles. PRIMA is a non-governmental organization established in 1998 as an association of professionals and volunteers working in the field of drug addictions in the form of harm reduction (reduction of harm associated with drug use) and in the field of primary prevention. The management strategy is based on person-centered approach developed by Carl Rogers, which is consistent with the values of Harm Reduction approach, which as a non-directive and non-moralizing approach that shares the basic principle of PCA – meeting of people on the one-to-one level. The presentation provides a view of the harmonization of the order set by the "powerful" and the target determined by implementers. PCA approach inevitably transforms the organization into an idea-centered organization where "responsibility for" is transformed to "responsibility towards" the client. In management, leading and selection of people, greater emphasis is placed on resilience and maturity, communication, co-responsibility, and on suitability of procedures. Supervision is also a strong tool for the transformation of the organization into PSA organization.

Key words: idea of organization, management strategy, team management, personnel selection, supervision

Hana Smitková, Jana Lednická, Lucia Lenická

Kontrakt v psychologickom poradenstve a psychoterapii detí a adolescentov.

Pracovisko: Katedra psychológie FFUK Bratislava, CPPPaP Ba III., Vajnorská 98/D Ba;

E-mail: hana.smitkova@uniba.sk, lucia.lenicka@gmail.com, lednicka.jana@gmail.com

Vytváranie kontraktu s klientmi/kami, ktorí z právneho hľadiska ešte nie sú dospelí, je dôležité vnímať ako možnosť dieťaťa/mladistvého podieľať sa na procese spoločného rozhodovania a tým podporiť jeho spoluzodpovednosť a zaangažovanosť. Súčasne je potrebné myslieť na záväzky, ktoré má poradca/poradkyňa voči ostatným zúčastneným stranám (rodičom, učiteľom/kám, a i.) a platným zákonom. Týkajú sa aj zachovávanie dôvernosti informácií z obsahu poradenstva/psychoterapie - s kým, aké informácie a za akých okolností zdieľať. S ohľadom na význam spolupráce s ostatnými zainteresovanými je kreovanie kontraktu procesom, ktorý je otvorený zmenám v súvislosti s novými okolnosťami (rozvod rodičov, situácie, kedy dieťa ohrozuje samé seba a pod.). V procese robenia rozhodnutí poradcom/poradkyňou by prospech a zdravie dieťaťa by mali najdôležitejším kritériom. Kľúčové slová: psychologické poradenstvo s neplnoletými, kontrakt, participácia zúčastnených, mlčanlivosť

Contract in counselling and psychotherapy with children and adolescents

Creating a contract with minor clients is important to perceive as a possibility for minor to participate in the joint decision-making process, thereby supporting his/her co-responsibility and commitment. At the same time, it is necessary to keep in mind the obligations of the counselor to other stakeholders (parents, teachers, etc.) and applicable law. The obligations also relate to the counseling/psychotherapy confidentiality - with whom, what information and under what circumstances to share. With regard to the importance of cooperation with other stakeholders, the creation of a contract is a process that is open to changes in relation to new circumstances (divorce of parents, situations where the child threatens itself, etc.). The child's benefit and health would be the most important criterion in the decision-making process.

Key words: psychological counseling with minors, contract, shared decision making, confidentiality

Hana Smitková, Jana Lednická, Lucia Lenická

Kontrakt v psychologickom poradenstve a psychoterapii detí a adolescentov.

Pracovisko: Katedra psychológie FFUK Bratislava, CPPPaP Ba III., Vajnorská 98/D Ba;

E-mail: hana.smitkova@uniba.sk, lucia.lenicka@gmail.com, lednicka.jana@gmail.com

Workshop venujeme tvorbe variant informovaného súhlasu s ohľadom na vek a jeho úskaliam. Vyskúšame si modelové situácie súvisiace s rozhodovaním ako pracovať s mlčanlivosťou v komplikovanejších situáciách, kedy sa napr. stretávajú záujmy dieťaťa a rodičov, prípadne je potrebné zohľadniť právne aspekty. Budeme sa pritom opierať o etické kódexy, návrhy riešenia etických dilem, ako ich sformulovali odborné organizácie a príklady dobrej praxe.

Kľúčové slová: deti, mlčanlivosť, etické robenie rozhodnutí

Contract in counselling and psychotherapy with children and adolescents

The workshop is dedicated to creating informed consent scenario with regard to the child's age and its pitfalls. We will discuss and model situations related to decision-making to use working with confidentiality in more complicated situations, eg. when interests of the child and the parents meet (confidentiality of child client vs. parent's right to be informed), or legal aspects to be taken into account. In doing so, we will rely on ethical codes, ethical dilemmas solving models, as they have been formulated by professional organizations and examples of good practice.

Key words: children, confidentiality, ethical decision-making

Barbora Sládková

Projekt Sociálna klinika- dostupná terapia pre tých, ktorí ju potrebujú.

Pracovisko: Súkromná psychoterapeutická prax - Psychoterapeutické Centrum pre deti a dospelých
Plzeň

E-mail: Barbora12@yahoo.com

Cieľom prednášky je predstavenie unikátneho projektu s názvom Sociálna klinika. V roku 2014 ho založil Český Inštitút Biosyntézy v Českej Republike, jeho hlavným poslaním je sprístupniť psychoterapiu ľuďom, ktorí si ju z finančných dôvodov nemôžu dovoliť plne hrať. Sociálna klinika vznikla ako reakcia na bezútešnú situáciu na poli poskytovania psychoterapeutických služieb, kde čakacie doby k odborníkom, ktorí poskytujú psychoterapiu hradenú z verejného zdravotného poistenia sú viac ako 6 mesiacov, čo v akútnych prípadoch nie je pre klienta dostupné. Posolstvom Sociálnej kliniky je poskytovanie kvalitných terapeutických služieb pre ľudí, ktorí chcú na sebe pracovať a hľadajú zmenu. Potvrdením toho je dozaista počet klientov prijatých do Sociálnej kliniky, ktorý za čas pôsobenia prekročil hranicu 400. Sociálna klinika združuje kvalitných terapeutov, ktorí sa rozhodli pomôcť spravidla 1 až 3 klientom Sociálnej kliniky a svoje služby im poskytujú bez nároku na honorár.

Mottom Sociálnej kliniky je totiž „služba zo srdca...pretože ho máme všetci „,

Kľúčové slová: Sociálna klinika, dostupná psychoterapia

Barbora Sládková

Project Social Clinic- therapy available for more people, they need it.

The aim of the presentation is the introduction of a unique project called Social Clinic. In 2014, he founded the Czech Institute of Biosynthesis in the Czech Republic, his main mission is to make psychotherapy available to people who can not afford it for financial reasons. The Social Clinic was established as a response to a worry-free situation in the field of providing psychotherapeutic services

where waiting times for professionals providing psychotherapy that are covered by public health insurance are over 6 months, which in acute cases is not available to the client. The message of the Social Clinic is to provide quality therapeutic services for people who want to work and look for change. Certainly, the number of clients admitted to the Social Clinic has exceeded the threshold of 400. The Social Clinic brings together quality therapists who have decided to help 1 to 3 clients of the Social Clinic and provide their services without a fee.

The motto of the Social clinic is "a service from the heart ... because we all have it".

Keywords: Social clinic, available psychotherapy

Hana Smitková

Máme nádej?

Pracovisko: Katedra psychológie FFUK, Bratislava

E-mail: hana.smitkova@uniba.sk

Nádej je vplyvným liečiacim faktorom, spúšťačom procesu rastu a zmien, faktorom, ktorý ich podporuje a udržiava. Je preto dôležité, aby v poradenskej/terapeutickej praxi neostala len neosloveným činiteľom, ale potrebujeme poznať aj stratégie na jej podnietenie a podporu. Je premennou, ktorá je dynamická, orientovaná do budúcnosti na viac alebo menej reálny, pozitívne vnímaný a osobne jedinečný cieľ. Ako poradkyne/covia inšpirujeme, facilitujeme, udržiavame nádej, jej cielené vnášanie však potenciálne prináša aj ovplyvňovanie hierarchie vzťahu s klientkou/tom. Poradkyne/poradcovia nie sú však rezistentní voči strate nádeje či pociťovaniu beznádeje a potrebujú nájsť svoje zdroje a stratégie prekonávania „bez-nádeje“, aby mohla byť opäť súčasťou ich prítomnosti s klientkami/tmi.

Kľúčové slová: nádej, poradenský proces, vzťah, etika

Do we have the hope?

Hope is an influential healing factor, it can trigger the process of growth and change, as a factor that supports and maintains it. It is therefore important remain hope not only an unaddressed agent in the counseling/therapeutic practice, but we also need to know strategies to encourage and support it. Hope is a variable that is dynamic, future and goal oriented that is more or less real, positively perceived and personally unique. As counselors, we inspire, facilitate, maintain hope, but its explicit use potentially also influences the hierarchy of the relationship with the client. However, counselors are not resistant to the loss of hope or feeling of hopelessness and need to find their resources and strategies to overcome "hope - lessness" in order to be part of their presence with clients.

Key words: hope, counseling process, relationship, ethics

Marta Špaleková

PCA a motivačné rozhovory

Pracovisko: súkromná prax, RETEST
E-mail: spalekova.marta@gmail.com

Máte pocit, že sa nachádzate v slepej uličke so svojimi klientmi? ... že dlho stojíte na jednom mieste a nehýbe sa to? príd'te na workshop motivačné rozhovory, kde sa spolu o tom porozprávame. Ide o metódu, ktorá vychádza z PCA prístupu a hovorí o tom, že ľudia sa nachádzajú v rôznych štádiách pripravenosti na zmenu. Špecifikom tejto metódy je, že nedostáva klienta do zbytočných intrapersonálnych rozporov, pretože nevnučuje zmeny, ktoré nie sú v súlade s aktuálnym emočným nastavením klienta. Motivačné rozhovory vychádzajú z toho, že expertom je klient a on hľadá v sebe možné zdroje k svojej autonómii. Na workshope sa budeme venovať aj téme odporu, jeho včasnej diagnostike a technikám, ako s ním narábať.

Kľúčové slova: motivácia, ambivalencia, zmena, odpor, konfrontácia

PCA and Motivational interviewing

Do you feel that you are in a blind alley with your clients? ... that you stand in one place for a long time and it does not move? come to the workshop for motivational interview where we will talk about it together. This is a method based on the PCA approach telling that people are in different stages of preparedness for change. The specificity of this method is that it does not get the client into unnecessary intrapersonal contradictions in that sense it does not imply changes that are not in line agreement with the current client's emotional settings. Motivational interviews are based on the fact that the expert is a client, and he is looking for possible resources for his / her autonomy. At the workshop, we will also address the topic of resistance, its early diagnosis and techniques and how to handle it.

Keywords: motivation, ambivalence, change, resistance, confrontation.

Ivan Valkovič

Ontologický prístup k emóciám: nová interpretácia

Pracovisko: Coachingplus
E-mail: valkovic@coachingplus.org

Emócie! Tie sú predsa prechodné a prchavé a navyše – často pri nich nevidno žiadnu „logiku“. Veľá ľudia im nerozumejú a dost' sa nájde takých, ktorí by ich chceli ovládať asi takým spôsobom, ako vôľou ovládame svoje správanie. Čo teda už vonkoncom nejde, pretože aj keď nejakú emóciu potlačíme, čo sa dá, ona sa v nejakej podobe ukáže niekedy inokedy niekde inde a obvykle narobí problémy. Ontologický prístup vnáša do tejto oblasti jednoduché a jasné porozumenie prostredníctvom príbehov a účelu emócií. Jeden z dôvodov, prečo sa s tým dá dobre pracovať, je podľa môjho názoru to, že človek sa zoznamuje so svojimi pocitmi priateľským spôsobom. Sú ľudia, ktorí sa svojich pocitov boja. Nielen, že im nerozumejú, ale sa ich aj obávajú – čo napokon môže súvisieť. Obavy z pocitov sú v konečnom dôsledku neopodstatnené, ale podľa mojich skúseností ľudia často prechádzajú ťažkým obdobím utrpenia, kým sa prepracujú k poznaniu, že emócie sú priateľské.

Klíčové slová: ontológia, emócie, príbehy

Ontological approach to emotions; a new interpretation

Emotions! They are though transitional and volatile and after all – there is often „no logic“ in them. Many people do not understand them and a quite a lot of people would like to control them, similarly as we are able to control our behavior by will. What is absolutely impossible, since if we suppress some emotion – this is possible – it emerges somewhere elsewhere later and typically, it causes some troubles. Ontological approach brings simple and clear understanding into this area by means of stories and purposes of emotions. One of the reasons, why it is practical to work with this approach, according my opinion, is that people make familiar with their feelings in a friendly way. There are people which are afraid of their emotions. Not only, they do not understand them, but they are scared by them – which goes usually hand in hand. Fear of emotions is ultimately ungrounded, but according to my experiences, people often go through difficult period of suffering, until they come to the knowledge that emotions are friendly.

Key words: ontology, emotions, stories

Pavel Wieser

Co nás improvizační divadlo učí o empatii, kongruenci a přijetí?

Pracoviště: Nandaru s.r.o.

E-mail: pavel.wieser@gmail.com

Principy a hry improvizačního divadla se celosvětově aplikují v kontextu rozvoje lidí a terapie. Jak je trénink improvizace prospěšný klientům psychiatrické nemocnice? Jaké skupiny vznikají na dlouhodobých kurzech improvizace? Které kompetence PCA lze tzv. aplikovanou improvizací rozvíjet a jak?

What improvisation theater teaches us about empathy, congruence, and acceptance?

The principles and games of improvisation theater are applied globally in the context of personal development and therapy. How is improvisation training beneficial to psychiatric hospital clients? What groups are created on long-term improvisation courses? Which PCA competencies can be developed by so called applied improvisation and how?

Principy PCA ve hrách improvizačního divadla

Rádi byste se naučili, jak lépe naslouchat a rozvíjet myšlenky druhých? Poznali nové přístupy k rozvoji kompetencí PCA? Rozšířili svůj vlastní repertoár her a cvičení? Improvizace je disciplína, která vyžaduje důvěru v sebe, ve druhého i v situaci. Během improvizace se z ničeho (bez scénáře a

bez režie) rodí příběhy, obsah a smysl. Zažijte, jak se improvizátoři učí: brát chybu do hry; důvěřovat přítomnému okamžiku (namísto vynalézání řešení); říkat „ano, a...“ (namísto „ano, ale...“); a pomáhat druhému, aby se cítil chytře. Sledováním několika základních principů je možné si na jevišti zahrát se kterýmkoliv jiným improvizátorem na světě, a to i tehdy, když nemluvíte stejnou řečí. Herecké dovednosti dáme stranou. Půjde nám o osvojení si principů improvizace pro praxi PCA. Klíčové slova: improvizální divadlo, aplikovaná improvizace, na osobu zaměřený přístup, PCA, PCE

Principles of PCA in the Games of Improvisation Theater

Would you like to learn how to listen better and develop the ideas of others? Get to know new approaches to the development of PCA competences? Have your own repertoire of games and exercises expanded? Improvisation is a discipline that requires trust in oneself, in the other and in the situation. During improvisation, stories, content and meaning are born from nothing (without script and without director). Experience by yourself how improvisers learn to: incorporate a mistake; trust the present moment (instead of inventing solutions); saying „yes, and...“ (instead of „yes, but...“); and help others feel smart. By following a few basic principles, it is possible to play on stage with any other improviser in the world, even if you do not speak the same language. We will put aside the acting skills. This workshop will be about mastering the principles of improvisation for PCA practice.

Key words: Improvisation Theater, Applied Improvisation, Person-centered approach, PCA, PCE

Zuzana Tatárová – Kazuistiky

Pracovisko:PTI – Inštitút Terapie Hrou

E-mail: kontakt@terapiahrou.sk

Počas workshopu chceme prezentovať viaceré príklady z praxe, v ktorých sme prispôbili svoju prácu špecifikám detí zachovávajúc základné podmienky nedirektívneho prístupu. Zadefinujeme problémy detí, s ktorými prišli do terapie a tiež výsledky terapie. Výsledky terapie budú odvodené zo správania a prežívania dieťaťa počas hrových terapeutických stretnutí a tiež sa budú opierať o pozorovanie rodičov doma a v škole. Pri prezentácií kazuistík chceme hlavne poukázať na najdôležitejšie a liečivé aspekty terapeutického vzťahu s dieťaťom a poskytnúť priestor na diskusiu o tom, čo iní terapeuti považujú za dôležité vo vzťahu a v práci s detským klientom.

Klíčové slová: na dieťa zameraná terapia hrou, terapeutický vzťah

Case studies

During our workshop we would like to present some examples from our therapeutic work with children in which we had to modify our work respecting basic principles of non-directive approach. We will define each client's areas of difficulty and apparent treatment effects. Treatment effects will be presented based on child's behavior and feelings during play therapy sessions and also based on parent's observations at home/school. During our presentation we would like to point out the most

important and healing aspects of therapeutic relationship with child. We would like to discuss what other therapist consider to be important in a relationship and therapeutic work with child client.

Key words: child-centered play therapy, therapeutic relationship